

24

πρώτο θέμα
11.09.16

ΣΑΡΩΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΑΠΟ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

Ψάχνουν καταθέσεις 15

Με ένα «φλασάκι» οι ελεγκτές της Εφορίας θα ξεψαχνίσουν καταθέσεις από το 2002 για να εντοπίσουν το μαύρο

Ενα βήμα μπροστά κάνει ο φοροελεγκτικός μηχανισμός της χώρας. Το υπουργείο Οικονομικών ετοιμάζεται να εξαπολύσει τον Οκτώβριο σαρωτικούς ελέγχους στις καταθέσεις και τα εμβάσματα των Ελλήνων φορολογουμένων, από το 2002 και μετά. Με ειδικό λογισμικό θα συγκρίνονται οι κινήσεις των τραπεζικών λογαριασμών με τα εισοδήματα που δήλωσαν κάθε χρόνο πάνω από 1 εκατομμύριο φορολογούμενοι, για να εντοπιστούν ύποπτοι για μαύρο χρήμα.

του Κωστή Χ.
Πλάντζου

kostisplantzos@gmail.com

Επιπλέον, στο υπουργείο Οικονομικών εκτιμούν ότι μόλις ενεργοποιηθεί το νέο σύστημα, πολλοί θα τρομοκρατηθούν και, προκειμένου να αποφύγουν να πληρώσουν τα διπλά ή τριπλά σε πρόστιμα για «αδικαιολόγητο πλουτισμό», θα σπεύσουν οικειοθελώς να πληρώσουν για να ενταχθούν στη ρύθμιση της εθελοντικής αποκάλυψης του μαύρου χρήματος που, εφόσον εγκριθεί και από τους θεσμούς την ερχόμενη εβδομάδα, θα ανοίξει τον Οκτώβριο.

Μ' έναν σμπάρο...

Για πρώτη φορά ελληνικά χέρια και μυαλά ανέπτυξαν και εγκατέστησαν στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων ένα νέο ειδικό λογισμικό, όπου συγκεντρώθηκαν τα στοιχεία από όλες τις ελληνικές τράπεζες για τις κινήσεις και τους λογαριασμούς των Ελλήνων καταθετών κατά την τελευταία 15ετία (από το 2002 και μετά) προκειμένου να μπορούν να διασταυρωθούν με τις αντίστοιχες δηλώσεις εισοδήματος ΕΙ. Μετά τις πρώτες δοκιμαστικές διασταυρώσεις που έγιναν σε δείγμα φορολογουμένων με πολύ καλά ποσοστά επιτυχίας (απόκλιση μόλις 1%-3%), την περασμένη Δευτέρα η ΓΓΔΕ παρουσίασε το σύστημα που δημιούργησε σε εκπαιδευτικούς των θεσμών, αποσπώντας ενθουσιώδη σχόλια των Ξένων. Αμέσως μετά, την Πέμπτη και την Παρασκευή, πέρασαν από εκπαίδευση και οι πρώτοι 150 ελεγκτές της ΓΓΔΕ που έμαθαν πώς να χρησιμοποιούν το νέο σύστημα για να εντοπίζουν αδήλωτες καταθέσεις, οι οποίοι ξεκινούν να το εφαρμόζουν άμεσα στις ΔΟΥ όπου εργάζονται.

Με το νέο σύστημα υπολογίζεται ότι από τις πρώτες κιόλας ημέρες του Οκτωβρίου οι έλεγχοι θα γίνονται πλέον αυτόματα σε όλες τις ΔΟΥ της χώρας, χωρίς καθυστερήσεις ή λάθη στην επεξεργασία των στοιχείων τραπεζικών λογαριασμών που παρέχονται από τις τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι οι έλεγχοι θα γίνονται ταχύτερα και θα πολλαπλασιαστούν, ώστε από 40.000 να φτάσουν τις 200.000 ή και 250.000 τον χρόνο.

Πώς θα λειτουργήσει το νέο σύστημα

Το νέο μοντέλο ελέγχων του υπουργείου Οικονομικών βασίζεται στην άθροιση των χρηματικών ποσών που διακινούνται μέσω των τραπεζών.

Με βάση αυτό το λογισμικό θα διενεργηθούν οι έλεγχοι και θα υπολογιστεί για κάθε φορολογούμενο η καθαρή αύξηση ανά έτος των τραπεζικών του υπολοίπων, από το 2002 έως και το 2015. Στη συνέχεια το ποσό αυτό θα συγκριθεί με το εισόδημα που δήλωσε ο φορολογούμενος με τη φορολο-

Σημαντικό ρόλο θα παίξει και η Τράπεζα της Ελλάδος στο κυνήγι της φοροδιαφυγής

γική του δήλωσε στο αντίστοιχο έτος.

Εφόσον προκύψουν διαφορές που δεν μπορεί να δικαιολογήσει ο φορολογούμενος, θα καλεστεί να πληρώσει φόρο εισοδήματος και τα σχετικά πρόστιμα.

Τι θα ψάχνει η Εφορία

Οι έλεγχοι για τη λεγόμενη «αδικαιολόγητη προσαύξηση περιουσίας» ξεκίνησαν το 2010, με κυριότερο μέσο το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών. Το μέτρο αυτό επεκρίθηκε να επεκταθεί σε όλους τους φορολογούμενους ο πρώην υπουργός Οικονομικών **Γιάννης Βαρουφάκης** και η ιδέα αυτή άρεσε πολύ στους δανειστές. Το σχέδιο αυτό ετοιμάζονται να εφαρμόσουν ο νυν υπουργός Οικονομικών **Ευκλείδης Τσακαλώτος** και ο γενικός

πλουτισμού». Συγκεκριμένα:

1 Το νέο σύστημα ελέγχων στηρίζεται σε έναν αλγόριθμο ο οποίος εντοπίζει τους καταθέτες με πολλούς λογαριασμούς και πολλά επενδυτικά προϊόντα σε πολλές και διαφορετικές τράπεζες. Ενώ δηλαδή πριν η Εφορία εντόπιζε κάποιον από μια μεμονωμένη συναλλαγή του ή από πληροφορίες (π.χ. λίστα Λαγκάρντ), ο αλγόριθμος θα σαρώνει σε βάθος 15ετίας τους καταθέτες και θα βρölκει και όσους είχαν πολλές παράλληλες συναλλαγές.

2 Οι καταθέσεις θα συγκρίνονται με τα καθαρά εισοδήματα κάθε έτους, τα οποία θα τα υπολογίζει αυτόματα το σύστημα, ενώ θα αφήνει και ένα περιθώριο ασφαλείας υπέρ του ελεγκόμενου, προς αποφυγήν αδικιών.

3 Άμεσα υπολογίζεται ότι στο δόκανο της Εφορίας θα πιαστούν πάνω από 1,2 εκατομμύριο

δείξει την ενοχή του η Εφορία, η οποία αρκείται στα αποτελέσματα της διασταύρωσης και καλείται μόνο να αποφασίζει αν θα δεχτεί ή όχι τα επιχειρήματα και τα στοιχεία του ελεγκόμενου.

5 Οι έλεγχοι αυτοί θα ισχύουν μεν εφεξής για όλα τα επόμενα χρόνια, αλλά και αναδρομικά από 1/1/2002 έως 31/12/2014. Και αυτό για να μη χρειάζονται μετατροπές από δραχμές σε ευρώ. Ωστόσο όταν πρόκειται για καταθέσεις σε συναλλαγμα, το σύστημα θα κάνει αυτόματα μετατροπές με την ισοτιμία της εποχής.

Κίνδυνοι και προβλήματα

Στόχος του μέτρου είναι να εκλείψουν προβλήματα και αδικίες που έχουν διαπιστωθεί πολλές φορές σε ελέγχους με τις διάφορες «λίστες της φοροδια-

Με το νέο σύστημα οι έλεγχοι θα γίνονται πλέον αυτόματα σε όλες τις ΔΟΥ της χώρας, χωρίς καθυστερήσεις ή λάθη στην επεξεργασία των στοιχείων λογαριασμών που παρέχονται από τις τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι οι έλεγχοι θα γίνονται ταχύτερα και θα πολλαπλασιαστούν, ώστε από 40.000 να φτάσουν τις 200.000 ή και 250.000 τον χρόνο

γραμματέας Δημοσίων Εσόδων **Γιώργος Ππουλός**. Η αρχή θα γίνει άμεσα με διασταυρώσεις για τους 1,3 εκατομμύρια φορολογούμενους που περιλαμβάνονται στα 65 CD που έχουν στα χέρια τους οι οικονομικοί εισαγγελέες.

Στο υπουργείο Οικονομικών θεωρούν ότι, με νόμους που ψηφίστηκαν τα τελευταία χρόνια, δεν ισχύει πια το τραπεζικό απόρρητο απέναντι στις φορολογικές αρχές και έτσι μπορούν να έχουν άμεση πρόσβαση σε στοιχεία των καταθετών για να τα συγκρίνουν με τα δηλωθέντα εισοδήματα, προς διαπίστωση κρουσμάτων «αδικαιολόγητου

φορολογούμενοι. Για όσους ο αλγόριθμος δείξει μεγάλες αποκλίσεις, θα καλούνται στην Εφορία για να δώσουν εξηγήσεις επί των ευρημάτων των ελέγχων.

4 Ο φορολογούμενος θα δίνει τις δικές του εξηγήσεις και θα προσκομίζει δικαιολογητικά για να αποδείξει, αν μπορεί, ότι τα επιπλέον κεφάλαια που εντοπίζει η Εφορία είναι από νόμιμη προέλευση και ήδη φορολογημένα. Με τον νόμο Παπακωνσταντίνου από το 2010, το βάρος της απόδειξης ότι είναι αθώος έχει μεταφερθεί πλέον στον φορολογούμενο, χωρίς να χρειάζεται να απο-

φυγής», όταν οι ελεγκτές δούλευαν με το χέρι στα στοιχεία που με κόπο έπαιρναν από τις τράπεζες.

Για παράδειγμα, συχνά υπολόγιζαν από λάθος ως «πρωτογενείς» καταθέσεις χρηματικών ποσών και τις ανανεώσεις προθεσμιακών καταθέσεων, ή την επανακατάθεση φορολογημένων χρημάτων και τα εμβάσματα στο εξωτερικό ποσών τα οποία είχαν προηγουμένως αναληφθεί από τους ίδιους τους καταθέτες.

Το αποτέλεσμα ήταν οι έλεγχοι να είναι ευάλωτοι σε αμφισβητήσεις και να ακυρώνονται εν μέρει ή συνολικά. Επίσης, οι αμφισβητήσεις αυτές προ-

Φόρο έως 50%-60% θα πληρώσουν όσοι αποκαλύψουν εθελοντικά αδήλωτα εισοδήματα. Αν και το πέναλτι δεν φαίνεται ελκυστικό, πολλοί θα σπεύσουν να το πληρώσουν για να αποφύγουν τα χειρότερα που θα αναγκαστούν να πληρώσουν αν επιλεγούν για έλεγχο

25
πρώτο θέμα
11.09.16

ετίας με ειδικό λογισμικό

πρώτη - Αρχή για 1,3 εκατ. φορολογουμένους που περιλαμβάνονται στα 65 CD που έχουν οι οικονομικοί εισαγγελοί

καλούν και μεγάλες καθυστερήσεις στην εισπραξη των φόρων που βεβαιώνονται από τους φορολογικούς ελέγχους. Προκειμένου να ξεπεραστούν τα παραπάνω προβλήματα, το νέο ειδικό λογισμικό θα μετρά με μεγάλη ακρίβεια το πραγματικό ποσό αύξησης των τραπεζικών καταθέσεων ενός καταθέτη μέσα σε ένα έτος. Ωστόσο δυσκόλες παρατηρούνται ακόμα, με αποτέλεσμα να απαιτείται αυξημένη προσοχή προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα και λάθη στη φάση της παραγωγικής διαδικασίας, σε περιπτώσεις όπως στους υπολογισμούς απόδοσης των κεφαλαίων, στην κατανομή εισοδημάτων σε πολλούς συνδικαιούχους κ.λπ. Για τον σκοπό αυτό, σε πρώτη φάση προβλέπονται τα εξής:

- Δεν θα εφαρμοστούν οι έλεγχοι αυτοί σε δικηγόρους και λογιστές, καθώς είναι γνωστό ότι από τους λογαριασμούς τους περνάνε ξένα χρήματα (πλεσιτών ή αντισυμβαλλομένων σε συμβόλαια κ.λπ.).
- Εμφαση θα δοθεί σε ασυνήθιστα υψηλές διαφορές που θα εντοπίζονται μεταξύ δηλωθέντων εισοδημάτων και τραπεζικών λογαριασμών δημοσίων υπαλλήλων, κρατικών λειτουργών, γιατρών, επιχειρηματιών και ιδιοκτητών ακινήτων.
- Σε περιπτώσεις πολλών συνδικαιούχων στους τραπεζικούς λογαριασμούς, ο υπολογισμός θα γίνεται και χειρόγραφα, προκειμένου ο έλεγχος να μην προσκρούει σε λάθη.

Εθελοντική φορολόγηση

Το οικονομικό επιτελείο πονιάρει πολλά στο νέο σύστημα αυτόματου εντοπισμού κρυφών εισοδημάτων. Περισσότερα έσοδα, όμως, αναμένει όχι τόσο από την αύξηση των ελέγχων που θα γίνουν, αλλά από την ανησυχία που θα προκαλέσει η εφαρμογή των μεθόδων αυτών σε όσους έχουν καταθέσεις ότι σύντομα μπορεί να έρθει και η σειρά τους αν δεν μπορούν να δικαιολογήσουν την προέλευση των χρημάτων.

Η πίεση αυτή είναι τεράστια για τους πολίτες, καθώς το βάρος απόδειξης της αθωότητας τους πέφτει στον κάθε ελεγχόμενο προσωπικά, χωρίς να χρειάζεται η Εφορία να αποδείξει ότι έχει κάνει φοροδιαφυγή. Κάθε ευρώ κατάθεσης που δεν μπορεί να δικαιολογήσει ο ελεγχόμενος, εφόσον έχει στοχοποιηθεί από το

σύστημα, θα θεωρείται αυτομάτως «αδικαιολόγητη προσαύξηση περιουσίας», η οποία τιμωρείται με πρόστιμα και προσαυξήσεις έως 120%, αλλά και με ποινικές διώξεις αν πρόκειται για μεγάλα ποσά. Η ρύθμιση που φέρνει το υπουργείο Οικονομικών (και θα οριστικοποιηθεί στις διαβουλευτικές του κ. Τσακαλώτου με τους θεσμούς στο «Χλιτών» αυτήν την εβδομάδα) προβλέπει ότι όσοι μπιουν

στη ρύθμιση για να αποφύγουν τα χειρότερα θα πληρώσουν τον αναλογούντα φόρο με μια προσαύξηση εκπρόθεσμος καταβολής. Ετσι η τελική επιβάρυνση εκτιμάται ότι θα κυμαίνεται από 15% έως 50% ή 60% το πολύ, χωρίς άλλες διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις, ανάλογα με τη χρονιά στην οποία δηλώνεται αναδρομικά κάποιο εισόδημα και το ύψος του. Αν και το πέναλτι 50%-60% δεν

φαίνεται ελκυστικό για να σπεύσουν πολλοί να μπιουν στη ρύθμιση, είναι το μισό ή και λιγότερο από όσο κινδυνεύει κάποιος να πληρώσει, αν επιλεγεί για έλεγχο. Το κουαρτέτο, όμως, είχε απορρίψει παλαιότερες προτάσεις (από την εποχή Βαρουφάκη - Νικολούδη ήδη) για οριζόντιο πρόστιμο 20%-30% το πολύ, θεωρώντας ότι δίνουν «αμνηστία» σε φοροφυγάδες.